

TORONTAI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Égész évre 240 K
Félévre 120 K
Hogyedévre 60 K
Egy hóra 20 K
Egyes szám ára 80 fillér.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Obállyeva (Zápolya)-u. 1. Telefonszám 2.

**MEGJELENIK MINDEN NAP, VASÁR-
ÉS ÜNNEPNAPOK KIVÉTELVÉN.**

Veliki Beeskerek, 1920.

XLIX. évfolyam, 157. szám.

Szerda, 1920 július 21.

Renner kancellár

kiállította Kun Béla és társai részére az Oroszországba szóló utlevelet, pesétet ütött rája, odakanyarította szép kövér kerek betűkkel aláírását, elbucsuzott a steinhofi „internáltaktól”, osztrák tisztokból diszörséget rendelt az illusztris vendégek mellé és utnak indította őket Szovjetország felé. A nemzetközi jogra és egyéb hangzatos címekre hivatkozással nem adta ki az osztrák kormány és Renner ur, a hatalmas kancellár a magyar népbiztosokat Magyarországnak, amivel azt, amit ezek a jeles urak a magyar tanácsköztársaság idején Budapesten, meg az országbau műveltek, — „politikának” minősítették. Magyarországnak nem adták ki őket, most pedig állami támogatás mellett és katonai fedezettel átkísérik őket Oroszországba.

Furesa ember ez a Renner. Emlekszünk rá még egészen világosan, amikor tavaly októberben egy wieni népgyűlés alkalmával ugyanez a Renner, ugyanez a kancellár érkezettnek látta az időt arra, hogy nyíltan szembeszálljon a komunistákkal. Ezen a gyűlésen ilyeneket mondott: „Ma már nem kell elméleti alapon beszélnünk, mert előttünk vannak a Magyarországon és Oroszországban szerzett keserves tapasztalatok. Ma már a tények beszélnek.” „A komunisták osztályuralmat akarnak, erőszakos uralmat, mi a demokráciát akarjuk. A komunisták azt követelik tőlem, állítsam fel a diktatúrát, azt akarják, hogy rákényszerítsem a másképpen gondolkodókra a proletáruralmat, tekintet nélkül arra, hogy azok vannak nagy többségben. Azt akarják, hogy kihirdesem a szocializmus egyedüli uralmát. Ez azonban igazságtalan és teljesíthetetlen kívánság.”

Igy beszélt Renner 1919. októberében. 1920. júliusában pedig utlevelet ad Kun Bélának, hogy azok Moszkvába mehessenek Lenin-Trockijékhoz. Igaz, hogy az akkori és a mostani helyzet közt van némi különbség — akkoriban tele volt vele a világ, hogy végét járja az orosz szovjet, most pedig ugyanezek a szovjet csapatok elvégezvén dolgukat a lengyelekkel állítólag már átlépték a román határt és Besszarábia belseje felé nyomulnak előre. Ha így nézzük a dolgokat, pedig így kell, akkor már nem is látszik olyan furesának ez a Renner, ez a kancellár, talán inkább ravasz, gyorsan és jól alkalmazkodni tudó inkább, mint furesa a viselkedése.

A politika hírei.

A Vesznic-kormány helyzete megrendült. — A tanítók választhatósága a parlamentben. — Ma döntenek a lemondás kérdésében.

Beograd. Hétfőn délután 4 órakor a parlament ülést tartott, amelyen annyira viharos jelenetek folytak le, hogy a kormány helyzetét megrendítették. A kormány bukása küszöbön áll. Gyorgyevits Szvetozár demokrata képviselő a választási törvénytervezettel kapcsolatban interpellációt jelentett be, amelyet 35 képviselő írt alá. Az interpelláció a választási törvény 15. §-ának megváltoztatását követelte. Ez a 15. §. a tanítók aktiv és passzív választói jogáról szól. Az interpellációra maga Vesznic kormányelnök felelt, aki kijelentette, hogy ragaszkodnia kell a 15. §. keresztülviteléhez és így kormánya és a maga nevében az interpelláció miatt levonja a konzekvenciákat és demissionál. Dr. Vesznic szavazás alá boesátotta az interpellációt és a reá adott választ. Érdekes, hogy a karzat zsufolva volt tanítókkal és tanítónőkkel, akik éppen a beogradi tanítókongresszuson vettek részt a tegnapi napon. Az interpellációt követő vita nagyon heves volt. A Narodni Club és a Korosec-párt kijelentette, hogy bár elvileg a javaslat mellett érez, kénytelen ellene szavazni, bár a kormányban a párt képviselve van. A demokrata miniszterek — Rafajlovics és Krizrata kivételével — szavazás előtt elhagyták a parlamentet. Összesen csak 132 szavazatot adtak le, amelyből 68 a javaslat mellett és 64 a javaslat ellen szólt. A javaslat mellett szavaztak a republikénusok, szocialisták, a demokraták

(a miniszterek kivételével). Ellene szavaztak a radikálisok, Korosec-csoportja, a Narodni Club és a Medakovich-csoport. Miután a szavazás folytán a kormány kisebbségben maradt, a kormánynak bizalmatlanságot szavaztak és Vesznic kénytelen lesz lemondását beadni. Ma minisztertanács lesz, melyen a kormány lemondását várják. A szavazás alatt a szkupstina udvarán százakra menő tanító és tanítónő tartózkodott — (köztük nagyon sok vojvodinai is) — akik nagyon elkeresedtek a kormány hajthatatlansága miatt.

Beograd. A tegnapi minisztertanácson a kormány kül- és belpolitikai kérdésekkel foglalkozott. A tartományi kormányok rekonstrukciójának kérdése még mindig nincsen elintézve. A legnagyobb nehézségek Laibach kormányzásának kérdése körül merültek föl. A minisztertanács hosszasan foglalkozott dr. Trumbics békelegátus jelentésével, melyet gróf Sforzával a spaai konferencián folytatott az adriai kérdés dolgában.

Beograd. Julius 19-én dr. Vesznic miniszterelnöknél nagy estély volt, melyen résztvett a régens is és Pribics és Ninesics miniszterek. Az estélyen a legújabb politikai szituációt beszéltek meg.

Beograd. Az Alexander hajón tegnap ünnepi bankett volt Hayns amerikai ezredes tiszteletére. A kormányt Ninesics, Korosec és Krizman miniszterek képviselték.

A VÖRÖS EMBER UTJA.

Kovno. A litván távirati iroda jelentése szerint a bolsevik csapatok elfoglalták Vilmát és Sandvarova kerületben nyomulnak előre. A bolsevista különítmények litván csapatteket is megtámadtak. Vilna felszabadítása érdekében diplomáciai tárgyalások indultak meg. A lengyel csapatok Vilmától északi irányban vonulnak vissza.

Wien. Lapjelentések szerint Ukániában erős bolsevista ellenes mozgalom van.

Bukarest. Eddig meg nem erősített hírek szerint a vörös csapatok átlépték az oláh határt és megkezdették előnyomulásukat Besszarábiában. Bukaresti pénzügyi körökben e hirre óriási pánik tört ki. Az oláh pénz rettenetesen esett. Száz dinárért 350 leit kínálnak.

MEGALAKULT AZ ÚJ MAGYAR KORMÁNY.

Gróf Teleki Pál a miniszterelnök.

Budapest. Gróf Teleki Pál kormányalakítási munkája elől sikerült az akadályokat elhárítani és a miniszteri tárcák betöltése dolgában a pártokkal megegyezésre jutni. Minthogy gróf Bethlen a kormány megalkotásának bázisául a földreform kérdését tartotta, úgy az új kormány ennek a kérdésnek alapos megvitatására külön bizottságot szervez szakemberekből, melynek tagjai a következők: Gróf Teleki (elnök), Rubinek, Haller, nagyatádi Szabó, Mayer, Szomjas Lajos, gróf Bethlen, sokorópátkai Szabó és Matyasovszky miniszteri tanácsos, aki a bizottság referense lesz.

Budapest. Gróf Teleki kabinetjének végleges névsora a következő: Elnök és külügy: gróf Teleki Pál; kereskedelem és

földművelés: Rubinek Gyula; igazság: dr. Ferdinándy; hadügy: Sréter, pénzügy: br. Korányi; közélet: nagyatádi Szabó; népjóléti: Bénárd Ágoston; nemzetiségi: Bleyer Jakab; kultuszügy: Haller István; kisközgazdasági: sokorópátkai Szabó; belügy: még nincs betöltve, kombinációban van Beniczky neve. Belügyi államtitkár: Gömbös G. a Move elnöke; kereskedelmi államtitkár Lipták Pál. Atöbbsi államtitkár neve még nem került nyilvánosságra.

ZAVAROK A VOLT FELSŐ-MAGYARORSZÁGBAN.

Prága. A volt magyar területeken a cseh kormány gyanús mozgalmat vett észre az új természetű miatt. Az ellenőrzés, illetve számontartás miatt kiadott nyomtatványokat a lakosság feltűzeli, eltépi. A rendeleteket nem respektálja úgy, hogy a kormány kénytelen volt Komáromban és Győrben kihirdetni az ostromállapotot.

LITWINOFF ANGOLORSZÁGI UTJA.

Koppenhága. A Deutsche Allgemeine Zeitung jelenti, hogy Litwinoff legközelebb Londonba megy. Litwinoff utja nagy nehézségekkel jár, mert az angol kormány beutazását csak azon feltétellel engedte meg, hogy minden bolsevista propagandától tartózkodni fog. Litwinoff Londonban a Krassin-féle delegációt keresi fel.

A TESCHENI KÉRDÉST MEGOLDOTTÁK.

Prága. Grabsky lengyel miniszterelnök a spaai konferencián megegyezett a cseh-szlovák állam képviselőjével, hogy a tescheni kérdésben a két állam békésen

megegyezik és nem rendelteti el a népszavazást. A szövetséges hatalmak fogják a két fél meghallgatása után a tescheni kérdést véglegesen rendezni. Viszont úgy Lengyelország mint Csehszlovákia kötelezi magát, hogy a szövetségesek rendelkezését loyálisan végrehajtja.

KUN BELÁÉKAT MOSZKVA SZÖKTETÉK.

Németország szerződése Szovjetországgal.

Wien. A magyar lapok azt a szenzációs hírt közlik, hogy Kun Béla volt magyar szovjetelnök Moszkvába utazott. Vele mentek a bécsi emigráltak közül: Vágó Béla, Varga Jenő és Poór Ernő népbiztosok. A volt kommunista népbiztosok szökését dr. Renner készítette elő és vitte keresztül. Már a múltban is Renner volt az, aki kivételes szabályokat léptetett életbe a magyar kommunémenekült vezetőivel szemben. Bécsben szabadon járhattak-kelhettek, újságot írhattak, agitálhattak. Most a szökésükhöz is Renner dr. látta el őket utlevéllel. A népbiztosok július 16-án hagyták el internálásuk helyét, Steinhofot. Az osztrák határig osztrák tiszték kísérték a népbiztosokat, akik Csehországon át mentek a cseh hatóságok tudtával. Majd Németországban át a Keleti tenger egyik kikötőjében hajóra szállva Moszkvába utaztak. Lengyelországot kikerülték a népbiztosok.

Wien. Az osztrák kormány minisztertanácsán foglalkozott Kun Béla és társainak szökésével és az Ausztria és a Szovjetkormány között kötött szerződés dolgával. A szerződés, mely a legnagyobb titoktartás mellett készült, szenzációszerűen hat az egész világra, mert az előtárgyalások a

legnagyobb titokban folytak, úgy hogy semmi hír nem szivárgott ki róluk. A szerződés főbb pontjai szerint a két ország kölcsönösen ki fogja cserélni polgári és katonai foglyait. A kicserélést kölcsönösen kormánybiztosok fogják ellenőrizni, akik területen kívülséget fognak élvezni. Ausztria nem enged át semmiféle hadianyagot Oroszország ellen. Ausztria megengedi, illetve lehetővé teszi, hogy a volt magyar népbiztosok szabadon elutazhassanak. A szorosabb kapcsolat elérésére a két ország közös gazdasági konferenciát is fog tartani. A szerződést, mely július 15-én lépett életbe, orosz részről Litwinoff, osztrák részről pedig Paul Ritter írták alá.

A FRANCIAELLENES Tüntetések NÉMETORSZÁGBAN.

Berlin. Tegnap este ismét nagy franciaellenes tüntetések voltak Berlinben. A francia követség palotája előtt este 7 óra után nagy néptömeg csoportosult, amely Franciaországot szidalmazta és a francia követség tagjait fenyegette. A tüntetők legnagyobb része diákok volt. A hamarosan mozgósított rendőrség a tüntetőket szétszórta és néhány embert letartóztatott.

AZ OROSZOK VARSÓT AKARJÁK ELFOGLALNI.

Rotterdam. A szovjet legutolsó ülésén a lengyel béke kérdésének tárgyalásánál Csicserin népbiztos azt ajánlotta, hogy Lengyelországgal minél hamarabb el kell kezdeni a békétárgyalásokat. Trocki hadügyi népbiztos erősen ellene mondott Csicserinnek és kijelentette, hogy békéről csak Varsó elfoglalása után lehet szó.

Kossuth a német császárságról és a német világpolitikáról.

Kossuth Lajos „Irataim“ IV. kötetében (megj. 1893.) mely az egységes Olaszország kialakulásának történetét tárgyalja a német birodalom császári szervezetének és kormányrendszerének bukását is megjósolja. Kossuth jóslata ösztönös meglátásból keletkezett. Érdekesnek tartjuk Kossuth nagy államférfiúi mivoltának ez újabb dokumentumát különösen ma, amikor a Romanovok, Habsburgok és Hohenzollernek bukása tényleg következett.

Nem tudunk nemzetet Európában, melynél az államszervezet kérdésében a társadalmi tudomány maximái nagyobb összevágással utálnának, mint Németországban utálnak, a köztársasági szervezetnek nem mondunk mindenben azonos, hanem alapjában hasonló oly rendszerre, mint amilyen az amerikai Egyesült-Államoké. Nagyon vonzó példa az a maga bámulatos sikerével, kivált egy oly nemzetnél, mint a német, melyet értelmi fejlettsége, az önkormányzati képesség érzetere annyira feljogosít.

A nemzet hatalmi állása Németországban — éppugy, mint az amerikai Egyesült-Államokban — csak köztársasági alapon lehetséges. A német császárságnak pedig azonkívül, hogy amennyiben a hatalom nem a nemzet, hanem a császár hatalma, még azon büne is megvan, hogy az „Imperium és libertas“ (uralom és szabadság) összeegyeztetésének még azon nagyon mértékletes módját sem tűrheti meg, amelyet a parlamentáris kormányrendszernek nevezünk. Bismarck utódja, Caprivi kancellár a birodalmi gyűlésen nyíltan hálát adott istennek, hogy Poroszország távol van a parlamentáris kormányrendszerrel, mert a mellett német birodalom állományában fenn nem

állhatna. Nem mondom, hogy Caprivi kancellár állításában nincs logika, vagy nagyon is van, de éppen ez a logika mondja ki a veszedéltség ítéletét a Németbirodalom császárságos szervezetére mert a huszadik század küszöbén, a nemzetek önkormányzati joga öntudatának mindazon tényleges feladását követően, melyet a korszakalkotó francia forradalom világitásának kioltó hatatlan fényében, a népszabadság aspirációi tettenek: józan ésszel csakugyan nem lehet egy oly államszervezetnek állandóságát ígérni, melynek fennállása azt feltételezi, hogy oly nemzet, aminő a porosz, még csak parlamentáris kormányrendszerrel se bírhatson. Derisítője az ily szervezet a józan észnek.

Sybel a maga nagy munkáját „Begründung des deutschen Reichs“ Bismarck könyve közelében írta s elvitázhatatlan becse mellett meg is látszik e munkáján annak a könyvnek nyomása; de mindamellett még Sybel is elismeri, hogy az 1848–49-iki korszak mozgalmainál, melyekben IV. Frigyes Vilmos király idézett vallomása szerint a republikánus eszme áramlatnak annyi része volt, kettős cél lebegett a német nemzet előtt: „A szabadság bent, az egység kifelé“ (die Freiheit im Innern, die Einheit nach Aussen), mondja Sybel. Vajjon a második cél, „az egység kifelé“ a császárság által eléretett-e? az a jövő titka, a válságnak mikor — akkor elkövetkezendő napjain fogják megmutatni, vajjon belenyugszik-e a német nemzet abba, hogy a prussifikációt német nemzeti egységesítésnek kell tekintenie.

De ha a jövő titkában nem látok is bele, kettőt bizonyosnak tudok és vallok, az egyik az, hogy az egységnek kifelé császársági szervezete a politikai szabadságot, bent még Caprivi kancellár vallomása szerint is kizárja; a másik, amit tudok, az, hogy az egységnek kifelé a szabadsággal bent egybekapcsolása köztársasági alapon elérhető, csak azon lehetséges. Ugy van és úgy kell lennie.

A német császárság nem tartós momentuma korunk történelmének.

A Hohenzollern-ház német császársága még nem bukott meg, majd megbukik. Nem Németország egyesültsége bukik meg, hanem a császárság; ennek Európa rég letűnt múltjában lehetett szüksége, volt ideje; ámbar eltekintve egyes személyiségek mulékony fázisaitól, mint intézmény, szerves egységre sohasem volt képes tömöríteni a német nemzetet, de ma már rozoga butor mely a haladott emberiség háztartásába nem illik bele; a szabadság nyugágyának helyét bitorolja, bosszantó, alkalmatlan portéka. Csak amolyan zivatar kell, mint aminő az emberiség történelmében fel-fel merül és az a rozoga butor a lomkamrába kerül. En hiszek Németország szolidaritásának jövődjében, ha hatalmi terjeszkedéssel a világot ellenségévé nem teszi, de állandónak csak amolyan „United States of America“ alakban tudom képzelni, császárságban nem. Ez sérti, ellentétbe helyezi egymással az alkatrészek különleges érdekeit, amaz kiegyenlítő s csakis az képes kiegyenlíteni. A polgárosodás mai fejlődésében a népeknek intézvényes önkormányzat kell, a császárság személyes uralom, tagadása az intézvényes önkormányzatnak.

Ki hihetne a XIX. század végén egy oly államszövetségi szervezet állandóságában, amely csak úgy s addig állhat fenn, ha és amíg a szövetség leghatalmasabb tagja, a magas műveltségű Poroszország resignálja magát annak a lealacsonyításnak eltérésére, hogy még csak parlamentáris kormányrendszerrel sem bír, hanem (amint Scholz pénzügyminiszter definiálta a porosz kormányrendszert) Poroszország kormányoztatik az uralkodó akarata szerint, a népképviselő közreműködésével. Nem az uralkodó országok a nép akarata szerint, hanem a nép kormányoztatik az uralkodó akarata szerint s a nép képvisellete számára mindössze is az a hivatás van feltartva, hogy tolja az uralkodó akaratának szekerét. A porosz nemzet sokkal magasabb fokon áll az önkormányzati képesség önértékének, mintsem, hogy az önkormányzattól kivetkőztetésért kárpótlásnak vehetné azt, hogy királya, mint német

AZ OLASZ ZAVARGÁSOK.

Split (Spalato). Zárában az olaszok több jugoszláv egyént megtámadtak. Három jugoszláv államtisztviselő súlyosan megsebesült. A tömeg megtámadta és kifosztotta a szerb takarékpénztárat, a horvát könyvkereskedést és több üzletet. Sebenicoban az olaszok letartóztattak ötven jugoszláv lakost, akiket retentíven bántalmaztak.

Trieszt. Julius 18. és 19-én nyugalom volt a városban. Olasz bandák azonban az egész környéken még ma is fosztogatnak.

Zára. Az olaszok kifosztották és tönkretették a szerb nyomdát, melynek egyes részeit ellopták.

HIRFK.

Uj záróra rendelet. A belügyminiszter új rendelete értelmében a rendőrség megállapította az új zárórát. A kocsimák, vendéglők 11 óráig, kávéházak 1 óráig, kaszinók 12 óráig tarthatók nyitva.

A suboticei államrendőrség új főnöke. A B. B. B. államrendőrség új főnökévé a lemondott Blázics helyébe dr. Vukits Ferencet subotica rendőrkapitányát nevezték ki.

Benczur Gyula meghalt. Magyarország legkiválóbb történelmi és arcképfestőinek egyike 76 éves korában meghalt. Benczur Gyula Pilóty iskolájában kezdte meg festői tanulmányait és egyike volt az iskola legkiválóbb művészeinek. Képei a nagy velencei koloristák hatásos alkotásaira emlékeztetnek és mind egyik kitűnik a színezés káprázatos pompájával, frissességével és a kompozíció biztos nyugodtságával. Művei közül legismertebbek, amelyek közül nem egy internacionális elismerést hozott a művészeknek: Budavár visszafoglalása a törököktől, Vajk keresztelése, gróf

esászár reá nyomja a birodalom szerkezetére a prusszifikáció bélyegét.

A közel 50 milliónyi, értelmes német nemzet ki van vetkőztetve az önkormányzat gyakorlatából. Én nem hiszem, hogy ezt soká eltűrje. Majd keres az nemzeti érdekei szolidaritásának biztosítására oly szervezetet, mely az intézvényes önkormányzatot nem zárja ki. És nemcsak keresend, de találand is, reá utal erre a kor szellemé. Pedig az emberiség fejlődésének a világtörténelemben revelált törvényét foglalta szavakba, aki megírta, hogy semmi hatalomnak nem adatott erő úgy belemarkolni a világrend kerekének küllőibe, hogy legyőzze a korszellemet.

Különben a világtörténelem logikájának óralapján néhány ketyegéssel több vagy kevesebb azokból a percekből, melyeket éveknek hívunk, nem tesz különbséget. A német géniuszt lehet rokonszeny tárgya, lehet tárgya az ellenszenynek, vannak akiket vonz, vannak akiket taszít: hanem Németország földrajzi fekvésénél, területi terjedelménél, multjainak hagyományainál, népének számánál, műveltségénél s kimagasló értelmiségénél fogva még ugyis hatalmas tényező szerepére volna hivatva a világtörténelem logikájában, ha nemzeti jellemébe egy neme a világpolgárius színezetnek nem vegyülne, pedig vegyül; én ennek a logikának szemüvegén át nézegetem vén Európánknak helyzetét s a látvány, mely szemem elébe tárul, azon következtetésre vezet, hogy a mult idők sirjából felidézett német esászárság nem tartós momentuma korunk történelmének.

E történelemnek korszakalkotó három momentuma közül az egyik, a Bonapartizmus, non resurget (nem támad fel), a másik, a Hohenzollernizmus (a Habsburgizmussal és a Romanow Holstein-Gottorpizmussal egyetemben) ellenkezik a korszellem irányával, hát „non durabit” (nem leszen tartós), ellenben a harmadik, az egységgé tömörített olasz nemzet állami függetlensége maradandó.

Károlyi Gyula és Tisza Kálmán arcképe, II. Rákóczy Ferenc elfogatása, Hunyady Laszlo bucsuja barátaitól, XV. Lajos Dubarry boudoir-jában.

Joakim herceg öngyilkos lett. Londoni lapjelentések szerint Joakim porosz kir. herceg öngyilkosságot követett el. (J. S. I.)

Felemlék a vasuti díjszabást. A vasutigazgatóság közli velünk: Ertesítjük a közönséget, hogy a szerbek, horvátok és szlovének királyságának területén lévő összes vasuti vonalakon érvényes személy és podgyász díjszabásokban foglalt menetárak, podgyász, kutyák és express viteldíjak f. é. augusztus hó 1-től, a gyors- és teheraruk, hullak és élőállatok díjtetelei pedig f. é. augusztus 15-től kezdve felemeltetnek. Igazgatóság.

Olimpiai nap Veliki Becksereken. Az ideiglenes Bánati Olimpiai Bizottság az összes aktív atlétákat, sportkedvelőket és sportszakértőket a Kaszinóban 1920. évi július hó 22-én, azaz csütörtökön este fél 9 orakor megtartandó értekezletre ezennel meghívjuk. Az értekezlet tárgya: A folyó évi július hó 25-ére hirdetett országos atletikai verseny részletkérdéseinek megvitatása és elintézése. Veliki Becksereken, 1920. évi július hó 20-án. M. Mojity elnök, K. Dimitrijevit titkár.

Köszönet. Mindazoknak, kik szeretett jó férjem elhunyt alkalmából részvétükkel, a végtisztességtételen történt megjelenésükkel fájdalomkion nyihitni ohajtottak, azoknak, akik a vigasztalan helyzetünkben pénzadományokkal az én és három kis gyermekem megelhetését egyelőre lehetővé tettek, így különösen a szakszervezeti munkásságnak és a város uri társadalmának ezuton mondok hálás köszönetet a magam és gyermekeim nevében. Veliki Beckserek, 1920 július 20. Özv. Kollin Józsefné.

Tőzsde. Beograd, július 19. Érték dináriban. Valuták: Francia frank 141, Dollár 15-50, Lira 110, Lei 52, Léva 38, Cseh korona 47-50, Osztrák korona 10-25, Márka 47-25. Devizák: Páris 138, London 60, Milano 98, Prága 40, Berlin 44.

E napokban hagyja el a sajtót Masirevits Mihály törvényszéki jegyző „Jogi kifejezések magyar-szerb” szótára. E zsebkönyv megrendelői utánvétellel azonnal megkapják, hasonlóképpen az összes hatóságok és pénzüzetek. Megrendeléseket még e hó végéig elfogad dr. Ljudevit Puskás törvényszéki bíró Somborban.

Runavarrónó, ki gyönyörűen és önállóan dolgozik, házhoz ajánkozik. Cím: Ruvareseva (Vajta) utca 564. szám.

Megyék, városok.

Vrsac — Versec.

A vrsaci tűzoltótestület válsága. Városunk tűzörsége a hivatásos városi fizetésű és az önkéntes örseregből áll. A háboru alatt majdnem valamennyien bevonultak s most alapos újjászervezésre lett volna ezen fontos intézménynek szüksége. Azonban az egyemeletes, elég nagy tűzoltóaktanyát, mely meglehetősen modernül van felszerelve, annak idején a katonai hatóság elrekvirálta s csupán a kocsi-színeket hagyta meg rendeltetésének. Már ez is életgyökereit érintette a tűzörségnek. Amikor azonban f. évi július 1-vel az eddig rendőrlégénységi fizetéssel bíró tűzoltóktól elvontak minden drágasági pótlékot, úgy hogy fizetésük összesen havi 100 koronára zsugorodott össze, ekkor a hivatásos tűzörség beadványt intézett a tanácshoz. Ebben a beadványban a drágasági pótlék további kiutalását kérték, ellenkező esetben a szolgálatra nem tartanak többé igényt. A tanács nemríg 120 %-al emelte a legénység fizetését, úgy hogy 100 korona helyett most 220 a havi fizetés, de ez nem különbség. A legújabb fordulat az ügyben az, hogy f. hó 15-én, amidőn a tűzörség tényleg elakarta hagyni a szolgálatot, Kirchner Ernő h. parancsnok kérésére dr. Dragić rendőrfőnök megjelent a laktanyában és megígérte a tűzoltóknak, hogy kérésük gyors elintézését megfogja sürgetni. Ugyanoly szellemben nyilatkozott Jovanović Sztetolik h. polgármester is, kinél a tűzörség testületileg megjelent. Erre a hivatásos tűzörség kijelentette, hogy továbbra is szolgálatban marad és megvárja kérelmének méltányos teljesítését.

Inspekciós körutján Mišić Péter hadosztály-tábornok ur Petrović Vukašin tüzérezredes, Veselinović adjutáns és még néhány ur társaságában Vrsaca érkezett, hol a gyalog- és lovasezredet inspicálta. A tábornok ur, ki a Duna hadosztály parancsnoka és szűkebb suitje szombaton, folyó hó 17-én Belackvára utazott, hol az ottani helyörség felett tart szemlést.

A zagrebi Narodna Banka vrsaci fiókja e hó 15-én kezdte meg működését a „Temesi Agrártakarékpénztár r.-t.” volt helyiségeiben.

Az orosz vöröskereszt vrsaci kórházának megnyitása.

(Munkatársunk telefonjelentése.)

Vrsac, 1920 július 15.

Az Orosz Vöröskereszt kórházának általunk már jelzett ünnepélyes megnyitása folyó hó 10-ike helyett csak ma, csütörtökön mehetett végbe, miután szombatra, 9-ikére a Vöröskereszt intéző-bizottsága Beogradba kongresszust hívott össze és így az uraknak másnemű elfoglaltságuk akadt a tervezett megnyitó napon. Ma azután a megnyitás felejtethetlen keretek között ünnepélyesen megtörtént. A jelenlévők között észrevettük a következő személyiségeket: a belügyminiszter képviselőiben dr. Jovanovity Milivoj inspektor, a katonaság részéről Ricevity alezredes, Bozsa Ristity őrnagy, a helybeli kir. 4. huszárezred svadronparancsnoka, a főispán-polgármester képviselőiben Jovanovity Svetolik helyettes polgármester, dr. Dragity Vladimir rendőrfőnök, dr. Margán Vladimir főszolgabíró, Brajdity Milán min. biztos, postafőnök, a rendőrfőnökségről dr. Medzihradzky Miklós h. rendőrfőnök, dr. Gröftner Dénes rendőrkapitány, Jovanovity Ljuba kir. tanfelügyelő, Marsetity Laza kir. reálgimn. igazgató, dr. Zappé Ede vár. főorvos, dr. Nikolajevity Ilija helyettes-főorvos, Jovanovity Milán főmérnök; az orvosok közül: dr. Sándor Ernő belackvai főorvos, dr. Lazarevity Vojin becskerekai főorvos, dr. Szilágyi Frigyes, dr. Prostean Oktavian, dr. Fronius Lothár, dr. Szücs Bertalan, dr. Donáth József vrsaci orvosok, dr. Gjurity Miklós, a Soko elnöke, dr. Stanojevity Braniszláv meghatalmazott követ, dr. Weitner József ügyvéd, dr. Mijatovity Svetomir agrarpolitikai revizor, dr. Milenkovity Iván, Tokin Marko tanácsosok, Kovacevity Milán vasuti rendőrfőbiztos, Karamarkovity Milos ny. őrnagy és kormánybiztos, Milosavljevity és Maximovics kormánybiztosok, a felekezetek képviselői, Bichler János apátplébános, Rottler Ferenc, a róm. kath. hitközség elnöke, Kuntz Henrik evangélikus pap, Wolfner Vilmos az izr. hitközség elnöke, dr. Rittinger Edvárd a „Kulturbund” delegátusa, Malusev Jován, a demokratapárt elnöke, a teljes „Szerb Egyházi Dalegyelet” Napravnik Károly karmester vezetése alatt, az orosz kolóniából: Zsewahoff herceg, Samsonoff ezredes, Trachtenberg gárdafőhadnagy, Jengalisoff herceg, a kórház vezetősége: dr. Klisity Radován főorvos és neje, dr. Zegaloff Jovan és neje, dr. Borhudaroff Sergej, dr. Muradjan Aleksej, dr. phil. Rogatkin, dr. jur. Bjetjajeff Miklós, Snjegulsky doni archimandrita, a sajtó képviselői stb. stb. Különösen nagy hölgyközönség volt volt jelen.

Az ünnepséget pont fél 12 orakor a kórház ünnepies beszentelése nyitotta meg, a szertartást a szerb papság élén Snjegulsky orosz archimandrita celebrálta. Istentisztelet után, melyhez az „Egvházi Dalegyelet” énekelt Napravnik Károly karmester vezetése alatt, következett a falak és jelvények beszentelése. Azután Snjegulsky archimandrita szentbeszédet tartott, majd főtiszt. Malusev Jován üdvözölte a kórház vezetőségét, ezután Jovanovity Svetolik helyettes-polgármester a város nevében átadta az épületet, dr. Klisity Radován főorvos pedig köszönetét fejezte ki az összes megjelenteknek. Ezután következett a kórházfőnök üdvözlése,

majdnem valamennyi jelenlévő szerencse-kívánatait fejezte ki néki az Orosz Vöröskereszt első jugoszláviai kórháza megnyitása alkalmából. A „Szerb Egyházi Dal-egylet“ ezután a szerb és orosz himnuszt énekelte. Különösen megható volt az utóbbi, sok-sok orosz menekült nem birt a kitörő könnyekkel, néhányan felindultan is hagyták el a kórház nagytermét, hol a szertartás lefolyt. Ezután megtekintették az ünnepi vendégek a kórházépületet, betegszobákat, laboratórium, sterilizátor, anyagraktár, gyógyszerház, Röntgen-termet stb., a vezetést a kórház orvosai és ápolónői végezték szeretettel szívélyességgel. A közönségnek roppant tetszett a tényleg modernül, az új orvosi technika minden vívmányával felszerelt kórház, lépten nyomon hallani lehetett az őszinte tetszés megnyilvánulását. Megtekintették a betegszobákat, melyek egyikében a kórház legelső betege, Steva Ranisavljev vrsaci lakos van fölépülőben stb.

A kalauzolás után a vendégek nagyrésze hideg imbiszhez ült, melyen a legfinomabb ételek és italok mellett késő délutánig voltak együtt.

Az Orosz Vöröskereszt vrsaci kórházának megnyitása minden résztvevőnek élénken fog mindig emlékezetében maradni.

Vel. Beeskereki Ker. Munkásbiztosító Pénztár.
1492—1920. sz. 1390

Pályázati hirdetés.

A szociálpolitikai minisztérium B. B. B. osztályának 1368—1920. sz. rendelete értelmében a megüresedett **pénztári orvosi állásra** a ker. munkásbiztosító pénztár ezennel pályázatot hirdet. Évi összjavadalmazás 10.620 korona.

A pályázat feltételei:

1. Hogy a pályázó a Szerb, Horvát és Szlovén királyságnak az állampolgára legyen és hogy a szerb, horvát vagy szlovén nyelvet szóval és írásban bírja.

2. Hogy a pályázó csőd vagy gondnokság alatt ne álljon, hogy a nyereségvágyból elkövetett büntett vagy vétség miatt büntetve nem volt, hogy hivatalvesztésre vagy politikai jogainak felfüggesztésére szóló ítélet alatt nem áll.

3. Hogy a megfelelő szakképesítéssel rendelkezék (orvosi oklevél).

4. Hogy a pályázó teljesen egészséges legyen, mely körülmény a főorvos hivatalos bizonylatával igazolható.

5. Hogy a pályázó a pénztár tisztviselőivel rokonságban nem áll.

A pályázati kérvények benyújtására a határidő jelen hirdetés **első közzétételétől számított 8 nap.**

Az orvos köteles naponként egy órát a központi rendelőben rendelni és a fekvő betegeket a megjelölt körzetben gyógykezeltetni.

Ezen állásban való véglegesítés, valamint a nyugdíjra való jogosultság a legközelebbi időben elintézését nyer.

Részletesebb felvilágosítást a hivatalos órák alatt ad a pénztár vezetősége.

Veliki Beeskerek, 1920. évi július hó 6-án.

Dimitrijević, Rakić Lazar, Godányi,
alelnök. min. megbizottja. igazgató.

Keréksinvas

5/30, 6/30, 7/30, 4/33, 5/33, 6/33

és egyéb vasáru kapható

Telefon
311.

Vermes és Gerónél
Novisad (Ujvidék), Petőfi-u. 66.

Szegedi paprika

őrölt állapotban métermázsás tételekben kapható 1392

EINBERGER LÁSZLÓ
paprikamalmában Mokrin.

Egy másodosztályú kényelmes hivatalhoz kerestetik egy postakiadójelölt

vagy kiadó. Szükséges szerb írásbeli jártasság. Fizetés megegyezés szerint. Ellátásban és külön szobával rendelkezhetik, nemkülönben jó bánásmódra számíthat. 1387

„Postatávirada hivatal“, Stara Béla (Bánát)

Bergel Herman

bádogosmester
Veliki Beeskerek,
Kara Györgyev Irg (Vásártér) 5.

Vállal épület és vízvezeték berendezési munkákat, fürdőszobák berendezését a legmodernebb kivitelben.

Készít és javít mindenféle konyhaedényeket jutányos áron. Megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. 1263

Ajánlom legújabb találmányú és kitűnően bevált svábbogár-fogóimat. Vidéki megrendeléseket elfogadok.

Viszonteladóknek árengedmény!

Irodai székek

kerestetnek megvételre.

1393

Cím a kiadóban.

A n. é. közönség szives tudomására hozom, hogy a **Car Dusanova (Váraljai) utca 12. szám** alatti Várady-házban lévő

fényképészeti műtermet

átvettem. Fényképek a legmodernebb kivitelben és a legolcsóbb árban készülnek, ugyancsak nagyítások. Igazolmányos képeket 2 óra alatt elkészítik. Amatőrök díjmentes oktatásban részesülnek és képeik kidolgozását elvállalom. 1362

Goldmann Miksa fényképész.

Falitegla

tetőcserép, mész, cement, elsőrendű vágott épületfa, deszka és léc

minden méretben vagon-telekben és kisebb mennyiségben a legolcsóbb áron kapható

Pányi és Merschbacher

építési vállalatnál
VELIKI BEESKEREK,
Vojvoda Bojovitya (Vörösmarty) utca. 1264

Egy ötéves 1381
gyönyörű kis

Muraközi
Mentenyész-
mén
eladó

Pap Dezsőnél
Alsóeleméren.

Homok

1367
állandóan raktáron.
Eladás fuvaronként és vagon-telekben.

Bergenthal szállí ó,
Vel. Beeskerek, Szvetosavszka (Szerbtemplom) u. 2.

Tisztviselőt vagy tisztviselőnőt,

aki a szerb nyelvet szóban és írásban is bírja,
keres helybeli iparvállalat 1294

Ajánlatokat „Tisztviselő“ jellegre a kiadóba kérünk

9326—1920. kig. szám.

1385

Hirdetmény

Ezennel közhirrre teszem, hogy a veliki beeskereki pénzügyigazgatóság 24950/II/6—1920. számú rendelete alapján felhívom Veliki Beeskerek város területén lakó összes kereskedőket, iparosokat és mindazon haszonhajtó foglalkozást üző feleket, kik III oszt. ker. adót fizetni kötelesek, hogy az erre vonatkozó III. oszt. ker. adóvallomásaikat **folyo 1920. évi július hó 31-ig** ezen városi adóhivatalnál annál bizonyosabban adják be, mert ellenesében adójuk hivatalból fog megállapíthatni.

Veliki Beeskerek, 1920. évi július hó 17-én.

Városi adóhivatal.

Torontál—Temesvármegye alispánja.
9320—1920. szám. 1388

Tárgy: A vármegyei raktár értékesítése, miután az eddig megtartott árverés nem hozta meg a kívánt eredményt, újlag kibocsátom a következő

árverési hirdetményt.

Ezennel közhirrre tétetik, hogy az Obilityeva (Zápolya) utcában az u. n. „Munkács“ börtönépület mellett levő vármegyei raktár a telekkel együtt **f. é. július hó 28-án délelőtt 10 órakor** az alispáni hivatal kistermében nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek szerződésszerűleg és több évi használatra bérbe lesz adva.

A házhely, illetőleg a kert területe 385 □-öl, a raktár áll 318.7 m²-nyi alapterületből, egy emeletből, ugyancsak padlásrészből, amely raktárcélokra felhasználható. Bérlet köteles lesz minden megkívánt javítást, mely szükségesnek mutatkozik, saját költségén eszközölni, ugyancsak szintén az épület rendes évi fenntartása is bérlet terhel, a bérletidő leteltével pedig köteles a raktárt, valamint a házhelyet teljesen jó állapotban a vármegyének visszaadni.

A bérletösszeg évenként előre fizetendő, ha pedig a vármegye elhatározza, hogy a raktár lebontása után azon a helyen új épületet létesít, ebben az esetben a bérletszerződés érvényét veszti és a bérlet a bérlet kártérítési igénye nélkül megszűnik. Az épület tűzkár és egyéb elleni biztosítási költségeit a bérlet tartama alatt köteles bérlet viselni.

A bérletszerződés költségeit, valamint a törvényes illetékeket ugyancsak bérlet viseli. Árverelő kötelesek az illetékes rendőrhatalom oly értelmű bizonyítványát bemutatni, hogy a raktárt azon célra tudják felhasználni, amely célból azt bérbevenni szándékoznak.

Veliki Beeskerek, 1920. évi július hó 14-én.

Dr. Mihajlović s. k., alispán.

Árverési hirdetés.

Ezennel közhirrre teszem, hogy Kányi Béla törökbecsei kereskedő használható állapotban levő, 90 lóerejű, „Ford“ gyártmányú sport-automobilja felszereléssel együtt **f. évi július 22-én délután 3 órakor** közbenjötőmmel, hivatalos helyiségemben (Novisad, Erzsébet-tér 1. sz.) nyilvános árverésen — azonban 90.000 K-nyi kikiáltási áron alul nem — készpénzfizetés ellenében el fog adni.

Az autó minden időben Moga Mladennél, (Novisad, Temerini-utca) megtekinthető. A vétellel járó illetékeket a vevő köteles megfizetni.

Novisad, 1920. július 2.

Szlavi Janos, kir. közjegyző.

Агро колонијална радња
Нафтали М. Леви
БЕОГРАД, Краља Петра у. 44.
Препоручује сву колонијалну робу по најнижим ценама. — Телефон 535.

Engro üzletben állandóan nagy készlet tartok fűszerekben és gyarmatárakban, melyek eladását a legolcsóbb árban ajánlom.
NAFTALI M. LEVI, BEOGRAD
fűszer- és gyarmatáru kereskedése
1256 Kralja Petra ulica 44. — Telefon 535.